

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ความหมายของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ คือ สิ่งซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงเกียรติยศและบำเหน็จความชอบ เป็นของพระมหากษัตริย์ทรงสร้างขึ้นสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบ ในราชการ ที่ใช้สำหรับพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ แก่ประเทศ ศาสนา และประชาชน และเหรียญที่ระลึกที่พระราชทานเป็นบำเหน็จ ความชอบในโอกาสต่าง ๆ และที่ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บุคคลประดับได้อย่างเครื่องราช อิสริยาภรณ์ ตามที่ทางราชการกำหนด

ชนิดของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เสนอขอพระราชทานประจำปี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ส่วนราชการเสนอขอพระราชทานให้แก่บุคคลต่าง ๆ เป็นประจำปี ในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ประกอบด้วย

1. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
2. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
3. เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์
4. เหรียญจักรพรรดิมาลา

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประจำปี ให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ มีหลักปฏิบัติ ดังนี้

1. ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่บุคคลใด ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่าบุคคลนั้นได้กระทำ ความดีความชอบอันเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมีข้อพิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลา ที่จะขอพระราชทาน เครื่องราช อิสริยาภรณ์ ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานรู้สึกภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน อย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติอย่างสูงด้วย การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ชั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีทำระเบียบฯ ว่าด้วยการขอพระราชทาน เครื่องราช อิสริยาภรณ์ฯ พ.ศ. 2536
2. นอกจากจะพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่จะเสนอขอพระราชทานตามข้อ
1 แล้ว บุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
2. จะต้องมีความสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย คือ - มีสัญชาติไทย
  - เป็นผู้ประพฤติดีและปฏิบัติงานราชการ หรือปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุทิศสาคหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง และ
  - เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาต ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้อง รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดย ประมาท หรือความผิดลหุโทษ
3. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะเสนอขอปิตัดกันมิได้ เว้นแต่ กรณี ดังนี้
  - (1) เป็นการขอพระราชทานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีทำระเบียบฯต่างบัญชีกัน
  - (2) ระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะว่าให้ขอพระราชทานได้ทุกปี
  - (3) เป็นการขอพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบดีเด่น กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่ ฝ่าอันตราย หรือปฏิบัติงาน นอกเหนือ หน้าที่เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นงานสำคัญยิ่ง และเป็นผลดีแก่ ราชการหรือสาธารณชนหรือคิดค้นสิ่ง หรือวิธีการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติได้เป็น ผลสำเร็จ โดยให้ระบุนุความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่า ได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งประการใด เมื่อใด และได้ผลดีอย่างไร
4. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอข้ามชั้นตรามิได้ ยกเว้น การขอพระราชทานเป็นกรณีพิเศษ ที่มีความดีความชอบดีเด่น ตามข้อ 3 (3)

5. การเริ่มต้นขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ครั้งแรก ข้าราชการจะต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึง วันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ของปีที่ขอ พระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน (นับถึง 6 ต.ค.ของปีที่ขอ)

6. ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ จะต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 8 ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้าง จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปี ที่ขอพระราชทานไม่น้อยกว่า 60 วัน (นับถึง 6 ต.ค.ของปีที่ขอ)

ในการนับระยะเวลาตามข้อ 5 และ 6 และการนับระยะเวลาเพื่อเสนอขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับ เลื่อนขั้นตราให้สูงขึ้นนั้น ให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ พ.ศ. 2536

หากข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ ถูกลงโทษทางวินัยในปีใด ให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก 1 ปี ยกเว้น โทษภาคทัณฑ์

7. ในกรณีที่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ต้องพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ เพราะเกษียณอายุในปีใด ให้มีสิทธิได้รับ การพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ในปีที่พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ด้วย

การเสนอขอพระราชทานให้แก่บุคคลบางประเภท (ผู้ทำคุณประโยชน์)

1. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับชาวต่างประเทศ ให้เสนอขอ พระราชทานได้เมื่อชาวต่างประเทสนั้น ได้กระทำคุณประโยชน์แก่ประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง โดย ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้องมากที่สุด เป็นผู้พิจารณาเสนอขอพระราชทาน

2. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับผู้ถวายชนม์ ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้รับประโยชน์หรือเกี่ยวข้อง มากที่สุดเสนอขอพระราชทานได้เมื่อผู้ถวายชนม์ได้เคยกระทำ คุณประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง การเสนอขอพระราชทานสำหรับบุคคลทั้ง 2 ประเภทนี้ จะเสนอขอตามคราวแห่งความชอบ และตาม เหตุการณ์เป็นกรณี ๆ ไป

การขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา

ตามพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พ.ศ. 2484 บัญญัติให้มี เหรียญจักรพรรดิมาลา เพื่อ พระราชทานให้แก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่รับราชการมาด้วยความ เรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 25 ปี โดยไม่เคย ได้รับโทษทางวินัย การนับเวลาในการขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา ให้นับเวลาราชการทั้งหมดรวมกัน หากเข้ารับ ราชการก่อนอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ให้นับตั้งแต่วันอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ เป็นต้นไป ทั้งนี้จะต้อง จัดทำประวัติการรับราชการ ประกอบการขอพระราชทาน โดยให้เรียงลำดับ การรับราชการตั้งแต่เข้ารับราชการจนครบ 25 ปีบริบูรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
แบ่งออกเป็น 8 ชั้นคือ

ลำดับ ชั้น	ชื่อ เครื่องราชอิสริยาภรณ์	ชื่อย่อ	ลักษณะเหรียญ	ภาพการแต่ง กาย	การประดับ
ชั้น สูงสุด	มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก	(ม.ป.ช.)			ชั้นสูงสุด
ชั้นที่ 1	ประถมาภรณ์ช้างเผือก	(ป.ช.)			ชั้นที่ 1
ชั้นที่ 2	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก	(ท.ช.)			ชั้นที่ 2
ชั้นที่ 3	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	(ต.ช.)			ชั้นที่ 3
ชั้นที่ 4	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก	(จ.ช.)			ชั้นที่ 4
ชั้นที่ 5	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	(บ.ช.)			ชั้นที่ 5
ชั้นที่ 6	เหรียญทองช้างเผือก	(ร.ท.ช.)			ชั้นที่ 6
ชั้นที่ 7	เหรียญเงินช้างเผือก	(ร.ง.ช.)			ชั้นที่ 7

ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ประกอบด้วย ดวงตรา ดารา และสายสะพาย

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตรานี้ห้อยกับสายสายสะพายแพรแถบ กว้าง 10 เซนติเมตร สีแดงริมเขียว มีริ้วเหลือง ริ้วน้ำเงินขนาดเล็กควบคั่น ทั้งสองข้าง สะพายซ้ายเฉียงลงทางขวา

สำหรับพระราชทานสตรี การประดับดารา และสายสะพายมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ร่วมกับดารามหาวชิรมงกุฏ และเหรียญรัตนาภรณ์ ในเครื่องแบบเต็มยศ ข้าราชการพลเรือน ใช้กับสตรี

การประดับดารา และสายสะพายมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ร่วมกับดารามหาวชิรมงกุฏ และทุติยจุลจอมเกล้า ผู้กเป็นรูปแมลงปอ ประดับที่หน้าบ่าซ้าย ในชุดไทยบรมพิมาน

ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์ช้างเผือก

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตรานี้ห้อยสายสะพาย แพรแถบกว้าง 10 เซนติเมตร สีแดงริมเขียว มีริ้วเหลือง น้ำเงิน ขนาดใหญ่ควบคั่น ทั้งสองข้างสะพายขวาเฉียงลงทางซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา และดารา มีขนาดย่อมกว่าสายสะพาย กว้าง 7.5 เซนติเมตร สะพายขวาเฉียงลงทางซ้าย

การประดับดาราและสายสะพาย ประถมาภรณ์ช้างเผือกร่วมกับ ดาราประถมาภรณ์มงกุฎไทย ในชุดไทยบรมพิมาน

ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก

ดวงตรานี้ห้อยกับแพรแถบกว้าง 4 เซนติเมตร สำหรับสวมคอ

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดารา เหมือนอย่างดาราประถมาภรณ์ช้างเผือก สำหรับประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตราและดารานี้มีขนาดย่อมกว่า ดวงตราใช้ห้อยกับแพรแถบ ผู้กเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 3 ตริตาภรณ์ข้างเผือก

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตราเหมือนอย่างทิวติยาภรณ์ข้างเผือก ห้อยกับแพรแถบกว้าง 4 เซนติเมตร
สำหรับสวมคอ ไม่มีดารา

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตราเหมือนอย่างทิวติยาภรณ์ข้างเผือก แต่มีขนาดย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบผูก
เป็นรูปแมลงปอ ประดับที่เสื้อหน้าป้าซ้าย ไม่มีดารา

ชั้นที่ 4 จตุรภรณ์ข้างเผือก

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตราเหมือนอย่างตริยาภรณ์ข้างเผือก แต่มีขนาดย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบกว้าง
3 เซนติเมตร มีดอกไม้จีบประดับ บนแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี มีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าป้าซ้าย

ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์ข้างเผือก

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตรา อย่างเดียวกับจตุรภรณ์ข้างเผือก ไม่มีดอกไม้จีบบนแพรแถบ

สำหรับพระราชทานสตรี มีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าป้าซ้าย

ชั้นที่ 6 เหรียญทองข้างเผือก

สำหรับพระราชทานบุรุษ เป็นเหรียญเงินกะไหล่ทอง รูปกลม ด้านหน้าเป็นรูปข้างเผือกอยู่ในดอกบัวบาน
ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. เบื้องบน มีพระมหามงกุฎ เหรียญนี้ห้อยกับแพรแถบกว้าง 3
เซนติเมตร ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ตัวเหรียญมีลักษณะเช่นเดียวกับที่พระราชทานฝ่ายหน้า แพรแถบผูกเป็นรูป
แมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าป้าซ้าย

ชั้นที่ 7 เหรียญเงินข้างเผือก

สำหรับพระราชทานบุรุษ เป็นเหรียญเงินกะไหล่เงิน รูปกลม ด้านหน้าเป็นรูปช้างเผือกอยู่ในดอกบัวบาน ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. เบื้องบน มีพระมหามงกุฎ เหรียญนี้ห้อยกับแพรแถบกว้าง 3 เซนติเมตร ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย
แบ่งออกเป็น 8 ชั้น

ลำดับ ชั้น	ชื่อ เครื่องราชอิสริยาภรณ์	ชื่อย่อ	ลักษณะเหรียญ	ภาพการแต่ง กาย	การประดับ
ชั้น สูงสุด	มหาวชิรมงกุฎ	(ม.ว.ม.)			ชั้นสูงสุด
ชั้นที่ 1	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	(ป.ม.)			ชั้นที่ 1
ชั้นที่ 2	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	(ท.ม.)			ชั้นที่ 2
ชั้นที่ 3	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	(ต.ม.)			ชั้นที่ 3
ชั้นที่ 4	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย	(จ.ม.)			ชั้นที่ 4
ชั้นที่ 5	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	(บ.ม.)			ชั้นที่ 5
ชั้นที่ 6	เหรียญทองมงกุฎไทย	(ร.ท.ม.)			ชั้นที่ 6
ชั้นที่ 7	เหรียญเงินมงกุฎไทย	(ร.ง.ม.)			ชั้นที่ 7

ชั้นสูงสุด มหาาชิมมงกุฏ

มหาาชิมมงกุฏสำหรับบุรุษ การแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศพลเรือน สวมสายสะพายมหาาชิมมงกุฏ ประดับ
ดารามหาาชิมมงกุฏ ดาราประถมาภรณ์ข้างเฝือก และประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ

มหาาชิมมงกุฏสำหรับสตรี การแต่งกายเครื่องแบบเต็มยศ ข้าราชการพลเรือน สวมสายสะพายมหาาชิมมงกุฏ
ดารามหาาชิมมงกุฏ และเหรียญจักรพรรดิมาลาที่หน้าบ่าซ้าย

การแต่งกายชุดไทยบรมพิมาน สวมสายสะพายมหาาชิมมงกุฏ ดารามหาาชิมมงกุฏ ดาราประถมาภรณ์
ข้างเฝือก และตติยจุลจอมเกล้า ที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 1 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ ประกอบด้วยดวงตรา ดารา และสายสะพาย

ดวงตรานี้ ใช้ประดับห้อยกับสายสะพายสีน้ำเงินขอบสีเขียว มีริ้วสีเหลือง ริ้วสีแดงขนาดใหญ่ควมคั่นทั้งสอง
ข้าง ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย

ดารา ด้านหน้ามีลักษณะอย่างดวงตรา แต่ไม่มีรูปจุลมงกุฎ ด้านหลังเป็นพื้นสีทองเกลี้ยง ดารานี้ใช้ประดับอก
เสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดารามีลักษณะเช่นเดียวกับ พระราชทานบุรุษ แต่มีขนาดย่อมกว่า ส่วน
สายสะพายสำหรับพระราชทาน สตรีมีขนาดกว้าง 7.5 เซนติเมตร

การแต่งกายชุดไทยบรมพิมาน สวมสายสะพายประถมาภรณ์มงกุฎไทย ดาราประถมาภรณ์มงกุฎไทย ดารา
ทิวติยาภรณ์ข้างเฝือก และดวงตราทิวติยาภรณ์ข้างเฝือก ที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 2 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ ประกอบด้วย ดวงตรา ดารา และแพรแถบสวมคอ

ดวงตรา ด้านหน้ามีลักษณะดวงตราเหมือนอย่างดวงตราประดุมภรณ์มงกุฎไทย แต่ด้านหลังไม่มีลวดลาย เป็นพื้นสีทองเกลี้ยง ใช้ประดับห้อย กับแพรแถบสีน้ำเงิน ขอบสีเขียว ขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร ที่ริมมีริ้วสีเหลือง ริ้วสีแดงคั่นทั้งสองข้าง สำหรับสวมคอ

ดารา มีลักษณะดาราอย่างเดียวกับดาราประดุมภรณ์มงกุฎไทย ดารานี้ใช้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา ดารา มีลักษณะเหมือนอย่างที่พระราชทานบุรุษ แต่มีขนาดย่อมกว่า ดวงตราสำหรับพระราชทานสตรี ใช้ห้อยกับแพรแถบ ผูกเป็นรูปแมลงปอ ใช้ประดับเสื้อที่หน้าป้าซ้าย

ชั้นที่ 3 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ ประกอบด้วย ดวงตรา และแพรแถบ

ดวงตรา มีลักษณะอย่างเดียวกัน กับดวงตราทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ห้อยกับแพรแถบใช้สวมคอ

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรา มีลักษณะเหมือนอย่างบุรุษ แต่มีขนาดย่อมกว่า ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ใช้ประดับเสื้อที่หน้าป้าซ้าย

ชั้นที่ 4 จัตวตาภรณ์มงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตรา มีลักษณะเหมือนดวงตรา ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย แต่มีขนาดย่อมกว่า ห้อยแพรแถบสีน้ำเงินขอบสีเขียว มีริ้วสีเหลือง ริ้วสีแดงคั่นบนแพรแถบมีดอกไม้จิบ ใช้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ดวงตรามีขนาดเท่ากัน แต่ใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ใช้ประดับเสื้อที่หน้าป้าซ้าย

ชั้นที่ 5 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ ดวงตรา และแพรแถบอย่างจัตุรธาภรณ์มงกุฎไทย แต่ไม่มีดอกไม้จีบ ใช้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ตัวเหรียญเหมือนที่พระราชทานฝ่ายหน้า แต่แพรแถบเปลี่ยนเป็นผูกรูปแมลงปอ ใช้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 6 เหรียญทองมงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ เป็นเหรียญเงินกะไหล่ทอง ลักษณะกลม ด้านหน้าเป็นรูปพระมหามงกุฎ ในลายหวานล้อม ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ จ.ป.ร. เบื้องบนมีจุลมงกุฎห้อยกับแพรแถบ ขนาดกว้าง 3 เซนติเมตร ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

สำหรับพระราชทานสตรี ตัวเหรียญมีลักษณะเหมือนที่พระราชทานบุรุษ แต่แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ใช้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ 7 เหรียญเงินมงกุฎไทย

สำหรับพระราชทานบุรุษ เป็นเหรียญเงิน ลักษณะ ลวดลาย และแพรแถบ เหมือนอย่างเหรียญทอง

สำหรับพระราชทานสตรี ตัวเหรียญมีลักษณะเหมือนที่พระราชทานบุรุษ แต่แพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอ ใช้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย เช่นเดียวกัน

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับตามลำดับในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และตามกำหนดนัดหมายของทางราชการ และ หมายกำหนดการจากสำนักพระราชวัง ในที่นี้ จะขอกล่าวเฉพาะ การประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ ช้างเผือก และ มงกุฎไทย ดังนี้

1. สายสะพาย ประกอบด้วยชั้น ม.ป.ช., ม.ว.ม., ป.ช., และ ป.ม.

ผู้ได้รับพระราชทานจะสามารถประดับได้หลังจากการเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานในพิธีที่กำหนด ส่วนผู้ที่ไม่ได้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานในวันพิธี จะสามารถประดับได้ต่อเมื่อพ้นพิธีพระราชทานเครื่องราชฯ ดังกล่าว เครื่องราชฯ ชั้นสายสะพาย จะประกอบด้วยแพรแถบ(สายสะพาย) และดวงดารา

การสวมสายสะพายบุรุษ และ สตรี

- ม.ป.ช. และ ม.ว.ม. จะสวมสายสะพายบ่าซ้ายเฉียงขวา
- ป.ช. และ ป.ม. จะสวมสายสะพายบ่าขวาเฉียงซ้าย

การประดับดารา

ให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับได้ชายปกกระเป๋ โดยให้เรียงลำดับสูงและต่ำในแนวเดียวกัน หรือเยื้องกันไปทางเบื้องซ้าย

2. ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย ประกอบด้วย ท.ช., ท.ม., ต.ช., ต.ม., จ.ช., จ.ม., บ.ช., และ บ.ม.

เครื่องราชฯ ชั้น ท.ช. และ ท.ม. จะมีดาราเพื่อไว้ประดับด้วย ส่วนชั้นอื่น ๆ จะมีเฉพาะแพรแถบ ห้อยดวงตราเท่านั้น จะสามารถประดับได้เมื่อได้รับการประกาศนามในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

การประดับ

บุรุษ ท.ช., ท.ม., ต.ช. และ ต.ม. ประดับโดยสวมแพรแถบคล้องคอ โดยให้ห้วงและ แพรแถบห้อยดวงตรา ออกมานอกเสื้อระหว่างกระดุมเม็ดที่หนึ่ง กับขอข้างล่างที่ ขอบคอเสื้อพองาม และให้ประดับดวงตราที่มีลำดับรองลงมาไว้ระดับ กระดุมเม็ดที่สอง โดยให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมและขอบล่างของรังคัมพองาม

สตรี ให้ประดับแพรแถบห้อยดวงตราที่หน้าบ่าซ้ายทั้งหมด ทุกชั้น ส่วนเฉพาะ ท.ช. และ ท.ม. ที่มีดาราด้วยนั้น ให้ประดับเหมือนบุรุษ

การแต่งกายที่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องหมายแพรแถบ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และ เครื่องหมายที่ใช้เป็นดุมเสื้อ

1. การแต่งกายที่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบเต็มยศ (เสื้อขาว/กางเกงดำ)

เครื่องแบบเต็มยศบุรุษ ประดับดาราและสายสะพาย มหาปรมาภรณ์ข้างเฝือกและดารามหาวิกรมมงกุฏ

เครื่องแบบเต็มยศสตรี ประดับดาราและสายสะพายมหาวิกรมมงกุฏ ดาราประถมาภรณ์ข้างเฝือก และเหรียญจักรพรรดิมาลาที่หน้าบ่าซ้าย

เครื่องแบบครึ่งยศ (เสื้อขาว/กางเกงดำ)

เครื่องแบบครึ่งยศบุรุษ ประดับดารามหาปรมาภรณ์ข้างเฝือก ดารามหาวิกรมมงกุฏ และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ ต่าง ๆ ไม่สวมสายสะพาย

เครื่องแบบครึ่งยศสตรี ประดับดารามหาปรมาภรณ์ข้างเฝือก ดารามหาวิกรมมงกุฏ และเหรียญจักรพรรดิมาลา ไม่สวมสายสะพาย

2. การแต่งกายประดับเครื่องหมายแพรวแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะประดับกับ

เครื่องแบบปกติขาว

เครื่องแบบปกติขาว ประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบปกติขาว ประดับเครื่องหมายแพรวแถบย่อ เครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบสีกาก็คอพับ (เครื่องแบบตรวจการ)

เครื่องแบบสีกาก็คอแบะ

เครื่องแบบสีกาก็คอตั้ง

โดยให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายเหนือปากกระเป๋า

3. การแต่งกายที่ใช้เป็นดุมเสื้อ จะใช้ประดับกับชุดสากลและชุดไทย

การประดับกับชุดสากล ให้ประดับที่รังดุมคอพับ ของเสื้อชั้นนอกเบื้องซ้าย

การประดับกับชุดไทย ให้ประดับได้เฉพาะกับชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดา ชุดไทยอมรินทร์ และชุดไทยบรมพิมาน ที่เป็นสีสุภาพเท่านั้น

- บุรุษ ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าเสื้อผู้ได้รับพระราชทาน
- สตรี ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

✚ เลื่อนพระราชทานแขนยาว ระดับเครื่องหมายดุมเสื้อ ปฐมจุลจอมเกล้า

✚ เลื่อนพระราชทานแขนสั้น ระดับเครื่องหมายดุมเสื้อ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

✚ ชุดไทยอมรินทร์ ระดับเครื่องหมายดุมเสื้อ มหาวิกรมกฎ

- บุรุษ ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าสีเสื้อผู้ได้รับพระราชทาน
- สตรี ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย

หมายเหตุ : หากผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชฯ หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงสุดเพียงชนิดเดียว

ทั้งนี้ การแต่งกายประดับเครื่องราชฯ นอกจากจะแต่งได้อย่างถูกต้องและสวยงามแล้ว จะต้องให้เหมาะสมตามกาลด้วย คือถูกกาลเทศะ โดยจะต้องดูจากหมายกำหนดการ หรือ กำหนดนัดหมายของทางราชการ โดยมีข้อพึงสังเกตดังนี้

1. กรณีเครื่องแบบเต็มยศ ให้สวมสายสะพายตามที่ออกชื่อในหมายกำหนดการ หรือ กำหนดนัดหมายของทางราชการ เช่น ได้รับพระราชทาน ม.ป.ช., ม.ว.ม. และ ป.ภ. หมายกำหนดการระบุ ให้แต่งเต็มยศ มงกุฎไทย การแต่งกาย จะต้องสวมสายสะพายชั้น ม.ว.ม. แม้ว่า ม.ป.ช. จะสูงกว่าก็ตาม โดยให้ประดับดารา ม.ป.ช., ม.ว.ม. และ ป.ภ. ตามลำดับ

หมายเหตุ : หากหมายกำหนดการกำหนดให้แต่งเครื่องแบบครึ่งยศ ในกรณีเดียวกันนี้ ให้ประดับดาราเหมือนเต็มยศ แต่ไม่ต้องสวมสายสะพาย

2. หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชฯ ตามที่ออกชื่อในหมายกำหนดการ หรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน เช่น ได้รับพระราชทาน ป.ม. และ ท.ช. แต่หมายกำหนดการกำหนดให้แต่งกายเต็มยศ ช้างเผือก การแต่งกาย จะต้องสวมสายสะพาย ป.ม. ประดับด้วยเครื่องราชฯ ท.ช. (คลังคอก) และประดับ ดารา ป.ม. และ ท.ช. ตามลำดับ

3. กรณีหมายกำหนดการหรือกำหนดนัดหมายของทางราชการ ไม่ระบุชนิดของสายสะพาย ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

การเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยเป็นศิลปวัตถุ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมแสดงความเป็นเอกลักษณ์ ของชาติไทยมาแต่โบราณ พระมหากษัตริย์ทรงสร้างขึ้นพระราชทานให้ประดับเป็นเกียรติยศแก่ผู้มีความชอบ ในทางราชการ และส่วนพระองค์ เป็นเครื่องหมายแสดงความชอบของผู้ประกอบคุณงามความดี บุคคลมีสิทธิ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เสมอกัน ถ้าได้ประกอบคุณงามความดีทัดเทียมกัน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ย่อมมีการเสื่อมสภาพชำรุดเสียหายได้ตามธรรมชาติ หรือจากการใช้งาน การเสื่อมสภาพจากสาเหตุต่าง ๆ ย่อมจะป้องกันได้ด้วยการดูแลเก็บรักษาไว้ในสถานภาพที่เหมาะสม การระมัดระวังในการประดับไปในงานต่าง ๆ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ก็จะคงสภาพเดิมได้นานเท่านั้น การจะยืดอายุการใช้งานได้โดยไม่ต้อง จ่ายค่าบำรุงรักษาเพิ่ม และจะเป็นการช่วยกันรักษาเครื่องประดับเกียรติยศอันเป็นมงคลและสูงค่าของชาติ ให้คงสภาพดี พร้อมทั้งจะใช้ ประดับได้ ตลอดเวลา ทั้งจะเป็นการช่วยลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ของทางราชการได้ด้วย

การเสื่อมสภาพของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เกิดได้จากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น

1. การขาดความระมัดระวังในการจับต้อง การเก็บรักษา การใช้ประดับ ย่อมจะเกิดการเสื่อมสภาพ สภาพได้โดย รู้เท่า ไม่ถึงการณ์
2. การเก็บไว้ในสถานที่ที่สภาพสิ่งแวดล้อมไม่ดี อากาศไม่ดี มีแก๊สเสียชนิดต่าง ๆ ความร้อนสูง ความชื้นมาก แสงแดดส่อง อุณหภูมิไม่คงที่
3. การมีสัตว์แมลงต่าง ๆ เข้าไปทำความสกปรก ทำลายผ้าแพรแถบได้ เช่น ตัวสามง่ามกินผ้า มด แมลงสาบ ปลวก แมลงปีกแข็ง
4. การเกิดเชื้อจุลินทรีย์และเชื้อรา ความชื้นจะทำให้เกิดกลิ่นและก๊าซ เมื่อก๊าซกระทบกับอากาศ จะเปลี่ยนเป็นกรด ก๊าซเหล่านี้ จะทำปฏิกิริยากับโลหะวัตถุที่ใช้ทำเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทำให้เสื่อมสภาพบนเนื้อวัตถุ

วิธีการเก็บรักษาเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นของสูง ควรเก็บรักษาในที่สูง เหมาะสม ควรแก่การเคารพบูชา เป็นการแสดงความจงรักภักดี น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้พระราชทาน จะเป็นมงคลสูงสุด ก่อให้เกิดความสุข ความเจริญ แก่ตนเองและครอบครัว
2. ควรเก็บในที่ปลอดภัย ป้องกันการสูญหาย
3. ภายหลังการใช้งานแต่ละครั้ง ควรใช้ผ้าสะอาด หนุน ทำความสะอาดเบา ๆ แล้วห่อด้วย กระดาษแก้วไว้

ให้มิดชิด นำใส่กล่องปิดฝาให้สนิท ป้องกันฝุ่นละอองและไม่ให้กระทบกับอากาศ

4. ไม่ควรเก็บในสถานที่ที่มีแดดส่องตลอดเวลา หรือมีแสงไฟร้อนแรง และต้องไม่อัปชั่น ปกติมัก จะเก็บไว้ในอุณหภูมิห้อง แต่ถ้าเป็นห้องปรับอากาศได้จะดีที่สุด
5. ดวงตรา ดารา และเหรียญอิสริยาภรณ์ อาจเสื่อมสภาพได้จากความไม่บริสุทธิ์ของอากาศ ฝุ่นละออง ก๊าซเสียชนิดต่าง ๆ ถ้าเก็บไว้ในตู้นิรภัย หรือตู้เหล็ก ควรห่อให้มิดชิดตามข้อ 3 เพราะสีที่ใช้พ่นหรือทาตู้เหล็กจะทำปฏิกิริยา กับโลหะเงิน และจะทำให้เงินดำ
6. ไม่ควรใช้สารกันแมลงชนิดต่าง ๆ เนื่องจากเมื่อสารระเหยออกมา จะทำปฏิกิริยากับ โลหะเงินและส่วนที่กะไหล่ทอง ในเครื่องหมายแพรปัก ดิ้นเงิน ดิ้นทอง ทำให้เปลี่ยนเป็นสีดำได้
7. สายสะพายและแพรแถบทอด้วยด้ายและใยไหม ควรเก็บในที่ไม่ร้อน ไม่อัปชั่น เพราะความ ร้อนและความชื้น จะทำให้เนื้อผ้ายืดขยาย และหดตัวอยู่ตลอดเวลา จะทำให้เนื้อผ้าแห้งแข็งกรอบ ถ้ามีความชื้น ทำให้เนื้อผ้ายุ่ยเปื่อย อาจเกิดเชื้อรา และรอยด่าง อายุการใช้งานจะสั้น
8. แสงสว่างเป็นอันตรายต่อสีของผ้า สายสะพายและแพรแถบ แสงจะทำให้สีของผ้าซีดได้เร็ว ควรเก็บในตู้ที่ปิดแสง ในห้องปรับอากาศได้ก็จะดี
9. ผ้าสายสะพายควรเก็บโดยมีวิธีม้วนเป็นวงกลม ผ้าจะได้ไม่ยับ หรือเก็บโดยวิธีวางได้ตามยาว การเก็บโดยวิธีพับซ้อนกัน จะทำให้เกิดรอยพับ จะเกิดรอยด่าง สีซีดตามแนวของรอยพับนั้น
10. เมื่อเก็บไว้โดยมิได้นำมาประดับเป็นเวลานาน ควรตรวจสอบบ้างเป็นครั้งคราว

ข้อควรระวังในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. ก่อนจับต้องเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องแน่ใจว่ามีมือของท่านสะอาด
2. หลีกเลี่ยงการจับต้องตัวเหรียญโดยตรง เพราะนิ้วมือมีคราบเหงื่อจะทำให้เป็นรอยด่าง เกิดคราบสกปรกในเวลาต่อมา
3. การจับต้องเหรียญ ดวงตรา ดารา ควรจับที่ขอบนอกของเหรียญให้กระชับและมั่นคงป้องกัน การตกหล่น โดยใช้นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลางและนิ้วนางประคอง หรือจะจับที่บริเวณหูห้อยของแพรแถบเหรียญ ก็ได้ ถ้าเป็นดวงตรา ดวงดารา ควรจับที่ ขอบนอก ดังกล่าวแล้วยกขึ้นวางบนฝ่ามืออีกข้างหนึ่งป้องกันการพลัดหล่น
4. ถ้าเป็นไปได้ควรสวมถุงมือ เพื่อป้องกันคราบเหงื่อที่จะทำให้เกิดรอยคราบสกปรก
5. ระวังการกระทบกระแทกกับของแข็ง หรือตกหล่น จะทำให้ส่วนที่ลงยาเกาะเกาะ เหรียญจะบุบชำรุด
6. ขณะสวมสายสะพาย ควรระมัดระวังการนั่ง การยืน เพราะดวงตรา ดวงห้อยสายสะพายจะ กระทบกระแทกกับของแข็ง หรือเกี่ยวกับสิ่งของข้างเคียง
7. ควรแน่ใจว่าสปริงขอเกี่ยวดวงตรายังแข็งแรงดี จะได้ไม่เกิดปัญหาขณะใช้ประดับ
8. เมื่อถอดก้านเสียบของดวงดาราเข้ากับตัวหอนแล้ว ควรตรวจดูว่าได้สอดส่วนปลายของ ก้านเสียบเข้า

"ขอเกี่ยว" ให้มันคงดีแล้ว

9. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ควรเย็บตรึงดวงตราห้อยสายสะพายไว้กับสายสะพาย เพื่อป้องกันการชำรุด หรือตกสูญหาย

10. สายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ควรปรับความยาวให้ได้พอเหมาะกับความสูงของแต่ละบุคคล

วิธีการทำความสะอาดเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โดยปกติถ้าได้เก็บรักษาอย่างถูกวิธีแล้ว ดวงตรา ดารา และเหรียญต่าง ๆ จะคงสภาพเดิมอยู่ได้นาน แต่ถ้าเกิดเป็นรอยต่างดำ ไม่สวย นิยมใช้ผงขัดเงินกับแปรงขนอ่อนนุ่ม ๆ ไม่ควรใช้ผงขัดหรือผงซักฟอก เพราะจะทำให้เป็นรอยขีดข่วนบนหน้าเหรียญ ผงขัดทองเหลืองไม่ควรใช้เพราะจะทำให้ลวดลายลบเลือน ไชยาไนต์ทำให้เงินขาวดีแต่จะเกิดปฏิกิริยาแรงเกินไป และเป็น อันตรายแก่ผู้ใช้ ท่านที่ต้องการทำความสะอาด สะอาดด้วยตนเอง แต่ถ้ายังไม่ชำนาญควรถามผู้รู้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ ช้างเผือก

บัญชีราคาขาดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามพระราชบัญญัติฯ				
ลำดับ	รายการ เครื่องราชอิสริยาภรณ์	ราคาคืน / บาท		หมายเหตุ
		บุรุษ	สตรี	
1.	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	20,122	17,276	
2.	ประถมาภรณ์ช้างเผือก	13,518	12,472	
3.	ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก	7,952	7,072	
4.	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	3,466	3,176	
5.	จตุรตาภรณ์ช้างเผือก	2,156	2,218	
6.	เบญจมาภรณ์ช้างเผือก	2,142	2,214	
7.	เหรียญทองช้างเผือก	1,002	1,060	
8.	เหรียญเงินช้างเผือก	916	976	

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ มงกุฎไทย

บัญชีราคาขาดใช้แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ไม่สามารถส่งคืนตามพระราชบัญญัติฯ				
ลำดับ	รายการ เครื่องราชอิสริยาภรณ์	ราคาคืน / บาท		หมายเหตุ
		บุรุษ	สตรี	
1.	มหาวชิรมงกุฎ	33,226	27,888	
2.	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย	13,192	11,204	
3.	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย	8,100	6,548	
4.	ตริตาภรณ์มงกุฎไทย	3,330	2,908	
5.	จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย	2,156	2,218	
6.	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย	2,142	2,214	
7.	เหรียญทองมงกุฎไทย	892	950	
8.	เหรียญเงินมงกุฎไทย	854	914	